

Vlaanderen
is sterk in cijfers

RAPPORT STATISTIEK
VLAANDEREN, 2020/6

LEEFVORMEN PER LEEFTIJDGROEP: VERSCHUIVINGEN TUSSEN 1990-2020 IN HET VLAAMSE GEWEST

MARTINE CORIJN & JAN PICKERY

STATISTIEK
VLAANDEREN

BIJLAGEN

Bijlage 1. Gebruikte bronnen en definities

Statbel (Statistiekbureau voor België) publiceert gegevens over de **wettelijke bevolking**. Deze gegevens zijn afkomstig uit het Rijkregister van de natuurlijke personen en geven de stand van de bevolking weer op 1 januari van het kalenderjaar. Deze gegevens bevatten informatie uit het bevolkingsregister (van Belgen en buitenlanders die gemachtigd zijn tot vestiging in België) en uit het vreemdelingenregister (van buitenlanders die toegelaten of gemachtigd zijn tot een verblijf van meer dan 3 maanden in België voor bepaalde of onbepaalde duur). Bepaalde categorieën buitenlanders (bijvoorbeeld diplomatiek en consulaire personeel) zijn vrijgesteld van inschrijving in de bevolkingsregisters. In sommige gevallen kunnen zij op eigen vraag wel ingeschreven worden. Enkel in dat geval worden zij meegerekend in de bevolkingscijfers. De wettelijke bevolking verschilt van de **feitelijke bevolking**. Hiertoe behoren ook personen ingeschreven in het wachtregister en personen die niet bij de gemeenten zijn aangegeven.

Statbel kent op basis van gegevens uit het Rijksregister aan elke inwoner van de wettelijke bevolking van België een welbepaald huishoudtype en een welbepaalde positie in dat huishoudtype (FOD Binnenlandse Zaken, 2019). De gegevens, plus informatie inzake geslacht, leeftijd, nationaliteit en woonplaats van de persoon, zoals waargenomen op 1 januari van elk jaar, worden jaarlijks ter beschikking gesteld. De afbakening van een **huishouden** is gebaseerd op het ingeschreven zijn op eenzelfde hoofdverblijfplaats. Huishoudens worden opgedeeld in **private en collectieve huishoudens**. Een privaat huishouden bestaat uit hetzij een persoon die gewoonlijk alleen leeft, hetzij uit 2 of meer personen die, al dan niet door verwantschap aan elkaar verbonden, gewoonlijk in één en dezelfde woning verblijven en er samenleven. Samenleven wordt afgebakend aan de hand van feitelijke elementen zoals: de inrichting van de plaatsen (gemeenschappelijk gebruik van keuken, badkamer, ...) en de afrekeningen voor telefoon, internet en energieverbruik (één afrekening voor dezelfde woning). Collectieve huishoudens zijn gemeenschappen: religieuze gemeenschappen, instellingen voor personen, rusthuizen of woonzorgcentra, weeshuizen, gevangenissen. Om beschouwd te worden als een gemeenschap moeten 3 minimale voorwaarden vervuld zijn: verblijven in een instelling (medehuurders vormen geen gemeenschap); onderworpen zijn aan een directie (niet zelfstandig zijn); in gemeenschap leven (het delen van gemeenschappelijke lokalen, gemeenschappelijke diensten, gemeenschappelijke activiteiten...).

Om het beeld van de veranderingen van leefvormen (**huishoudposities**) overzichtelijk te houden, worden in dit rapport 12 huishoudposities uit de LIPRO-typologie gebruikt (Lodewijckx & Deboosere, 2016). De positie van een persoon binnen het huishouden wordt in het Rijksregister bepaald aan de hand van zijn/haar verwantschap met de referentiepersoon van het huishouden. De **referentiepersoon** van het huishouden wordt omschreven als de persoon die het huishouden vertegenwoordigt bij de contacten met de overheid.

De **verwantschap** van de leden van het huishouden wordt afgebakend aan de hand van de volgende categorieën:

echtgenoot/echtgenote	schoonzoon / -dochter	andere verwant
zoon of dochter	schoonvader / -moeder	niet-verwant
stiefzoon / -dochter	schoonbroer / -zus	
grootvader / -moeder		partner
vader of moeder	oom of tante	wettelijk samenwonende
broer of zus	neef of nicht (3 ^e graad)	meemoederschap
kleinzoon / -dochter	neef of nicht (4 ^e graad)	
achterkleinzoon / -dochter		gemeenschappen, tehuizen

Deze positie is afhankelijk van zowel het type van het huishouden waarin de persoon leeft, als van de plaats die hij/zij inneemt binnen dat huishouden. Binnen eenzelfde huishoudtype nemen de leden van het huishouden een andere huishoudpositie in. Een voorbeeld: in een huishouden bestaande uit een gehuwd paar met 3 kinderen en de moeder van de echtgenoot nemen beide echtgenoten de huishoudpositie 'gehuwd samenwonend met partner met inwonende kinderen' in; de 3 inwonende kinderen zijn (ongeacht hun leeftijd) 'kind bij een gehuwd paar' en de inwonende moeder van de echtgenoot krijgt de huishoudpositie 'inwonende andere persoon'. Posities in het huishouden, zoals waargenomen op 1 januari van elk jaar zijn tijdelijke posities. Op jaarbasis verandert ongeveer 12% van de volwassen bevolking van huishoudpositie (Corijn & Pickery, 2020a, 2020b).

Voor de afbakening van de huishoudposities op basis van de verwantschapscodes zoals genoteerd in het Rijksregister werd voor de jaren 1990-1995 gewerkt met een indeling die werd uitgewerkt door de voormalige Studiedienst Vlaamse Regering. Voor de afbakening vanaf 1996 wordt gewerkt met een indeling uitgewerkt door Statbel. De verschillen tussen beide indelingen zijn gering.

Rijksregistergegevens inzake de huishoudpositie betreffen de wettelijke situatie. Deze kan afwijken van de feitelijke situatie. Zo wonen sommige jongeren bijvoorbeeld alleen of ongehuwd samen, maar blijven ze officieel bij de ouders gedomicilieerd.

Tabel 1.A. Relatie tussen huishoudtypes en huishoudposities

<i>Types van huishoudens</i>	<i>Huishoudposities van personen</i>
Alleenwonende of 1-persoonshuishouden	Alleenwonende
Gehuwd paar zonder inwonende kinderen	- Gehuwd samenwonende partner zonder inwonende kinderen - Inwonende andere persoon
Gehuwd paar met inwonend(e) kind(eren)	- Gehuwd samenwonend met partner met inwonend(e) kind(eren) - Kind bij een gehuwd paar - Inwonende andere persoon
Ongehuwd* samenwonend paar zonder inwonende kinderen	- Niet-gehuwd samenwonend met partner zonder inwonende kinderen - Inwonende andere persoon
Ongehuwd* samenwonend paar met inwonend(e) kind(eren)	- Niet-gehuwd samenwonend met partner met inwonend(e) kind(eren) - Kind bij een ongehuwd* samenwonend paar - Inwonende andere persoon
Eenoudergezin	- Alleenstaande ouder - Kind bij een alleenstaande ouder - Inwonende andere persoon
Overig huishoudtype	- Lid van overig huishoudtype
Collectief huishouden	- Bewoner van collectief huishouden

*Strikt genomen niet-gehuwd (de burgerlijke staat van de partners kan ongehuwd, gescheiden of verweduwd of niet-gekend zijn).

Kinderen (ongeacht hun leeftijd) wonen bij een gehuwd of ongehuwd paar of bij een alleenstaande ouder. De gehanteerde typologie laat niet toe na te gaan of elke persoon van dit paar de biologische ouder is. Een nieuwe typologie is in ontwikkeling om op basis van afstammingsgegevens na te gaan wie van het ouderpaar eventueel niet de biologische ouder is.

Ongehuwd samenwonend paar / Niet-gehuwd samenwonen met partner: sinds 2009 heeft een groeiend aantal inwoners heeft een 'onbepaalde' burgerlijke staat omdat de nodige documenten om de burgerlijke staat te staven nog niet zijn voorgelegd (Zie Richtlijn FOD Binnenlandse Zaken: in een aantal gevallen is, door het (tijdelijk) ontbreken van de nodige akten, het niet mogelijk om het informatiegegeven van de burgerlijke staat bij te werken. In geen geval mag de burgerlijke staat dan worden bijgewerkt louter op verklaring van betrokkene. In voorkomend geval kan voor de eigenlijke burgerlijke staat de code 90 met vermelding "onbepaald" worden gebruikt.) Dit betreft vooral personen met een niet-Belgische nationaliteit. Als zij samenwonen met een partner worden zij ondergebracht in de categorie van 'ongehuwd samenwonenden'. Dit leidt tot een overschatting van de ongehuwd samenwonenden. De gegevens laten niet toe de wettelijk samenwonenden te onderscheiden binnen de 'ongehuwd samenwonenden'.

Personen in een *overige leefvorm* zijn personen die inwonen bij een ander gezin (ouder(s) met kind(eren)) of behoren tot een overig huishoudtype (ze wonen bij anderen dan hun ouder of partner). De kwaliteit van de basisgegevens over de positie in een huishouden en de geschiktheid van de gehanteerde typologie om huishoudens in te delen kan over de jaren heen veranderen. Zo is de groep gegroeid van een referentiepersoon met 1 of meerdere niet-verwante personen van hetzelfde geslacht die samenwonen. Deze kunnen niet eenduidig als samenwonende partners van hetzelfde geslacht worden beschouwd. Ook voor personen met een migratie-achtergrond is de positie binnen een complexer huishouden niet steeds eenduidig te achterhalen.

Bijlage 2. Bevolking naar leeftijd, geboorten en overlijdens en migratiesaldo

Tabel 2.A. Geboortejaren van de leeftijdsgroepen in 1990, 2000, 2010, 2020

Leeftijdsgroep	In 1990	In 2000	In 2010	In 2020
	Geboortejaren			
0-17 jaar	1973-90	1983-99	1993-2009	2003-2020
18-29 jaar	1961-72	1971-82	1981-92	1991-2002
30-39 jaar	1951-60	1961-70	1971-80	1981-90
40-49 jaar	1941-50	1951-60	1961-70	1971-80
50-59 jaar	1931-40	1941-50	1951-60	1961-70
60-69 jaar	1921-30	1931-40	1941-50	1951-60
70-79 jaar	1911-20	1921-30	1931-40	1941-50
80-89 jaar	1901-10	1911-20	1921-30	1931-40
90 jaar en ouder	<1901	<1911	<1921	<1931

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Tabel 2.B. Inwoners per leeftijdsgroep

Vlaams Gewest, 1990, 2000, 2010, 2020, aantallen en verandering tussen 1990 en 2020, in aantal en veranderingsindex (1990=100)

	1990	2000	2010	2020	2020-1990	Veranderingsindex (1990=100)
0-17 jaar	1.250.120	1.221.662	1.225.426	1.285.337	35.217	103
18-29 jaar	1.072.386	898.708	901.533	920.777	-151.609	86
30-39 jaar	873.382	925.521	805.969	831.366	-42.016	95
40-49 jaar	723.296	872.838	951.905	852.837	129.541	118
50-59 jaar	689.158	704.755	859.932	946.469	257.311	137
60-69 jaar	601.743	636.854	661.513	807.875	206.132	134
70-79 jaar	339.894	478.029	534.443	569.371	229.477	168
80-89 jaar	170.316	169.921	277.450	344.079	173.763	202
90 jaar en ouder	19.441	31.963	33.812	71.032	51.591	365
Totaal	5.739.736	5.940.251	6.251.983	6.629.143	889.407	115

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Tabel 2.C. Inwoners per leeftijdsgroep

Vlaams Gewest, 1990, 2000, 2010, 2020, in %

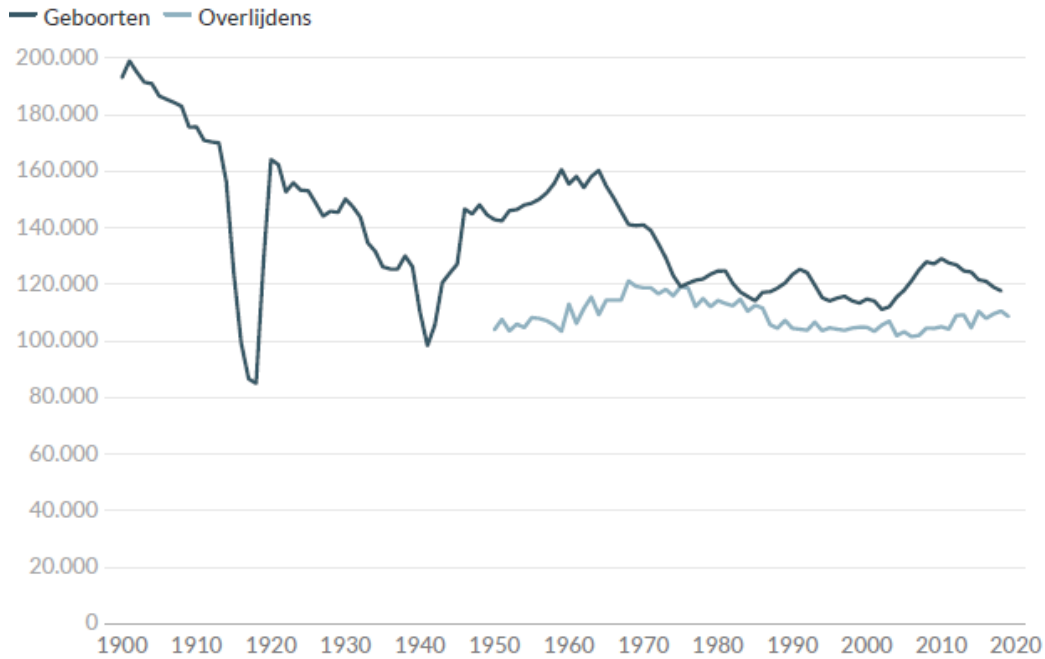
	1990	2000	2010	2020
0-17 jaar	21,8	20,8	19,7	19,4
18-29 jaar	18,7	15,3	14,4	14,0
30-39 jaar	15,2	15,8	13,0	12,6
40-49 jaar	12,6	14,5	15,4	13,0
50-59 jaar	12,0	11,7	13,6	14,4
60-69 jaar	10,5	10,7	10,5	12,0
70-79 jaar	5,9	7,8	8,6	8,5
80-89 jaar	3,0	2,8	4,3	5,2
90 jaar en ouder	0,3	0,5	0,5	1,0
Totaal	100	100	100	100

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Zie voor meer gedetailleerde gegevens ook: [Statistiek Vlaanderen: Structuur van de bevolking](#)

Figuur 2.A. Geboorten en overlijdens

België, geboorten sinds 1900 en overlijdens sinds 1975, aantal

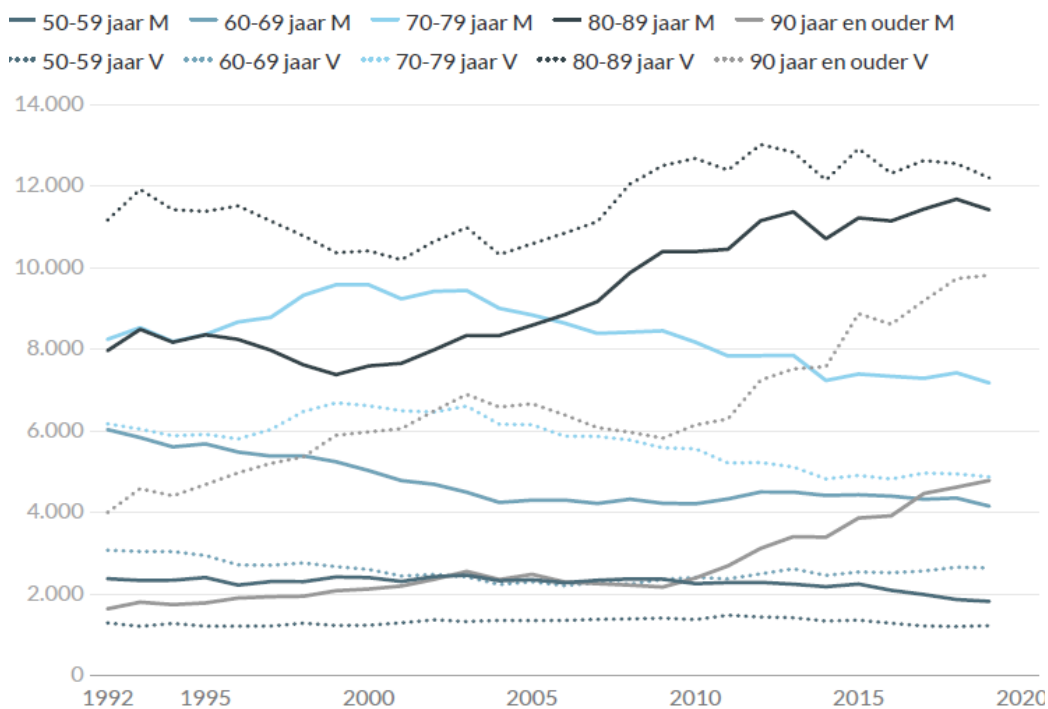

Noot: geen gewestcijfers beschikbaar tot jaren 1970.

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 2.B. Overlijdens naar leeftijdsgroep per geslacht

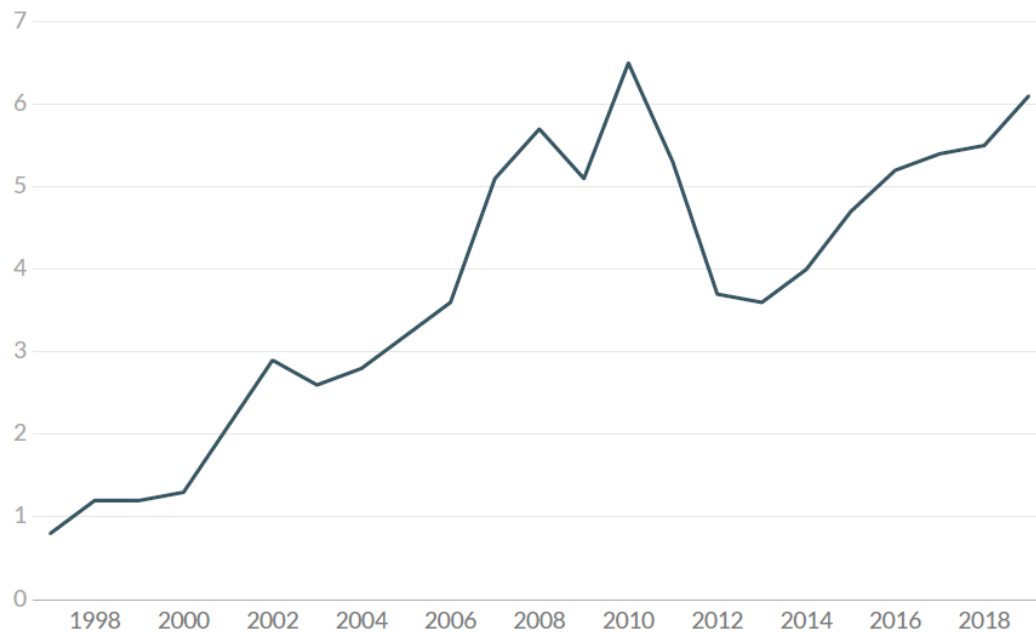
Vlaams Gewest, 1992-2019, aantal

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 2.C. Migratiesaldo

Vlaams Gewest, 1997-2019, aantal per 1.000 inwoners

Noot: migratiesaldo: ((totaal aantal inwijkingen in Vlaams Gewest - totaal aantal uitwijkingen in Vlaams Gewest) / gemiddelde bevolking Vlaams Gewest) * 1.000.

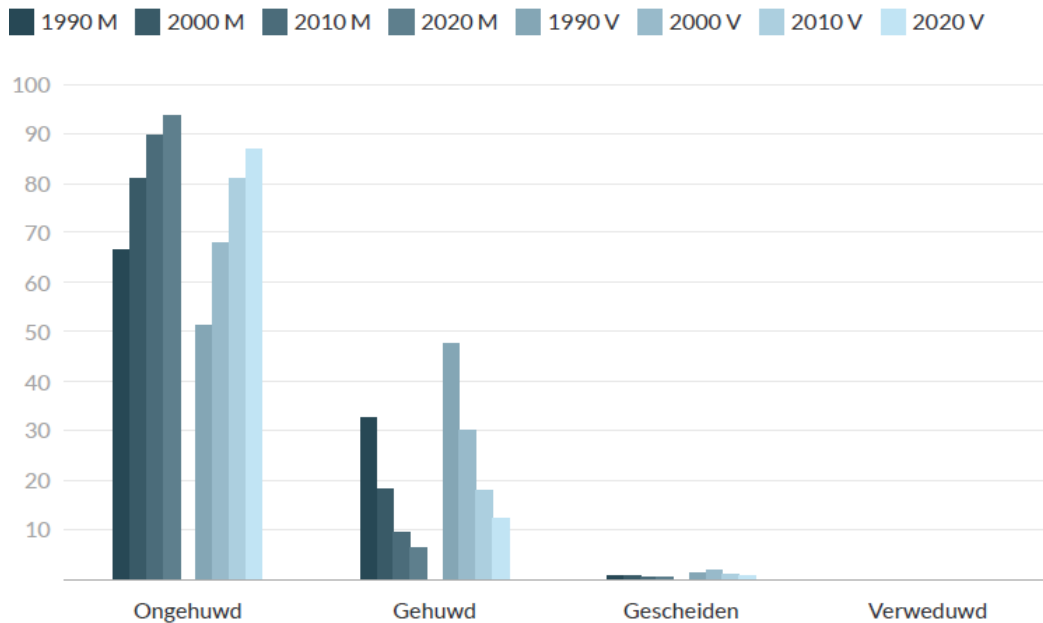
Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Zie voor meer gedetailleerde gegevens ook: [Statistiek Vlaanderen: Loop van de bevolking](#)

Bijlage 3. Bevolking naar burgerlijke staat, leeftijdsgroep en geslacht

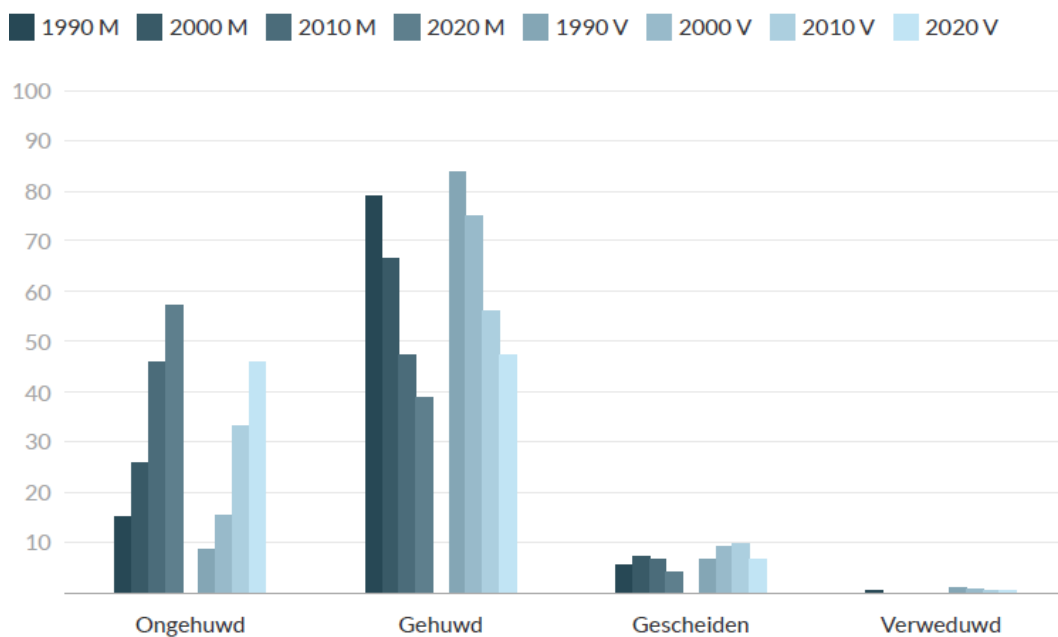
M=Mannen en V=Vrouwen

Figuur 3.A. Burgerlijke staat van 18- tot 29-jarigen per geslacht
Vlaams Gewest, 1990, 2000, 2010, 2020, in %

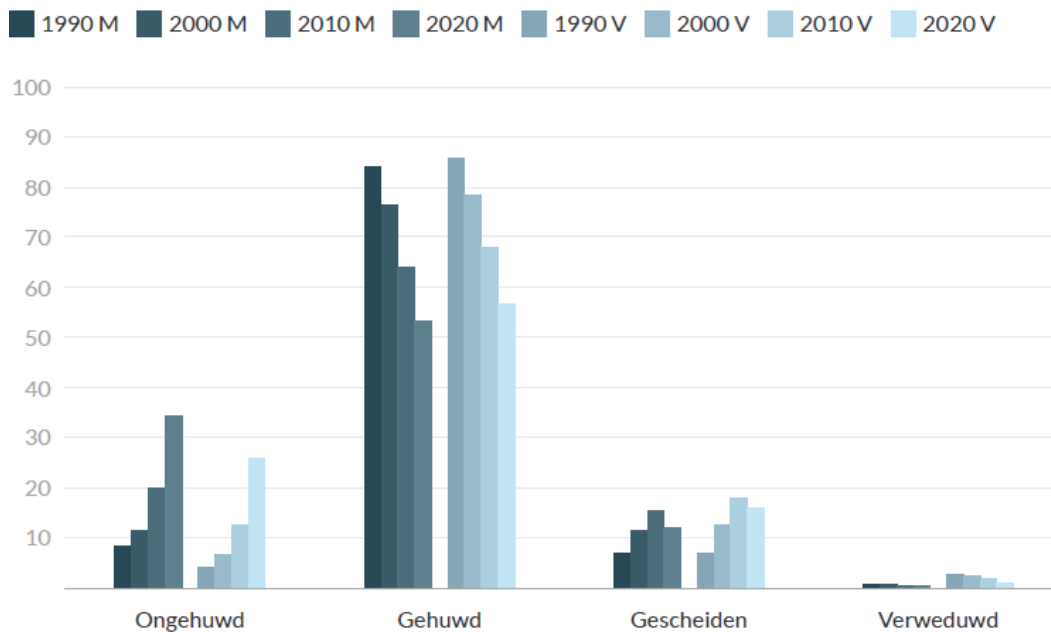
Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 3.B. Burgerlijke staat van 30- tot 39-jarigen per geslacht
Vlaams Gewest, 1990, 2000, 2010, 2020, in %

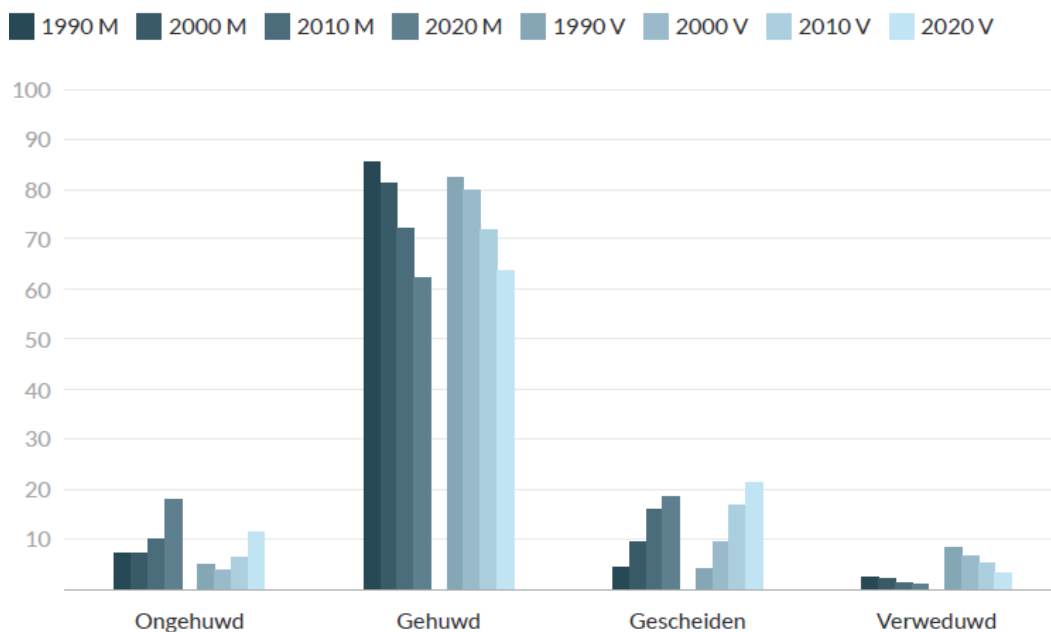
Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 3.C. Burgerlijke staat van 40- tot 49-jarigen per geslacht
 Vlaams Gewest, 1990, 2000, 2010, 2020, in %

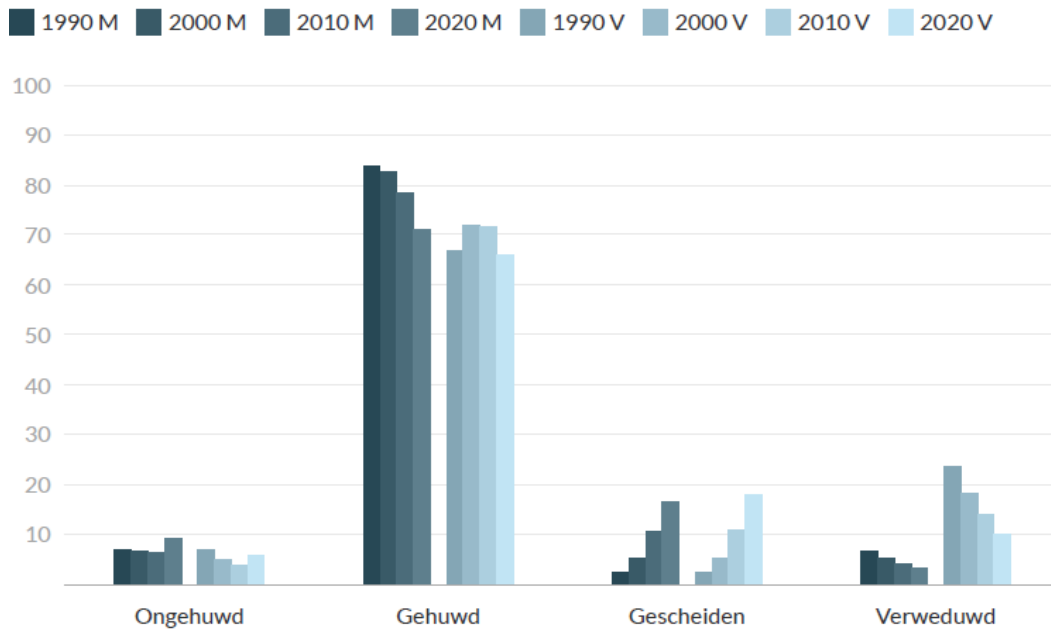
Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 3.D. Burgerlijke staat van 50- tot 59-jarigen per geslacht
 Vlaams Gewest, 1990, 2000, 2010, 2020, in %

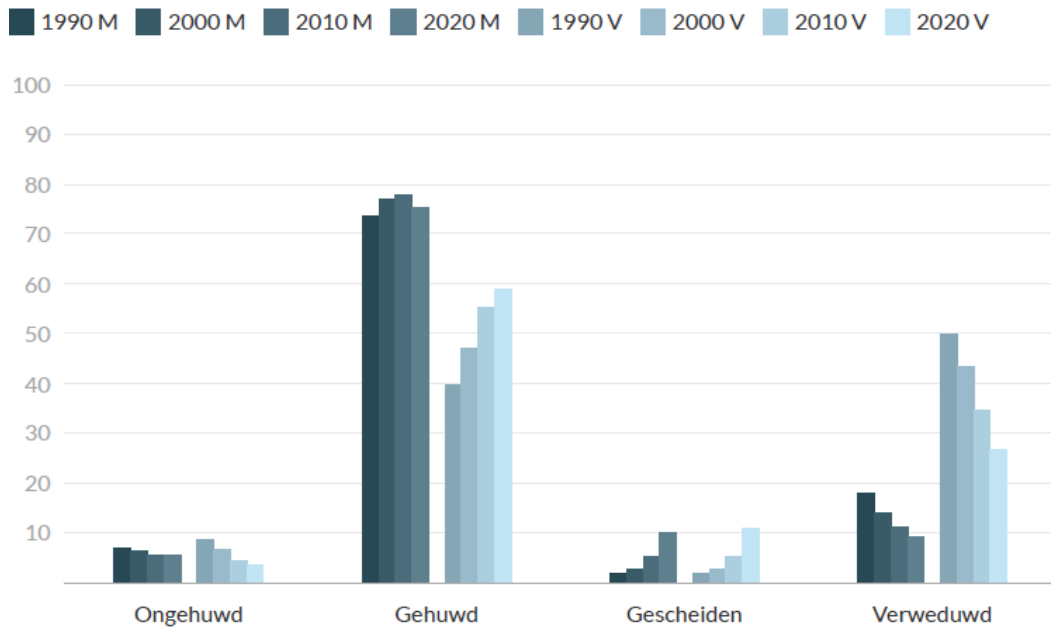
Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 3.E. Burgerlijke staat van 60- tot 69-jarigen per geslacht
 Vlaams Gewest, 1990, 2000, 2010, 2020, in %

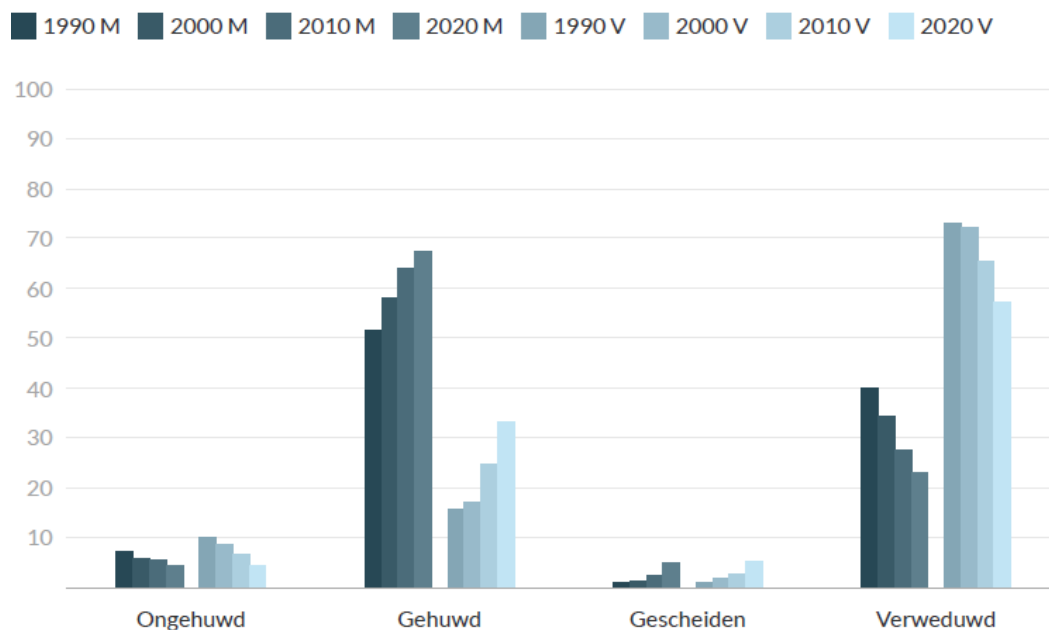
Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 3.F. Burgerlijke staat van 70- tot 79-jarigen per geslacht
 Vlaams Gewest, 1990, 2000, 2010, 2020, in %

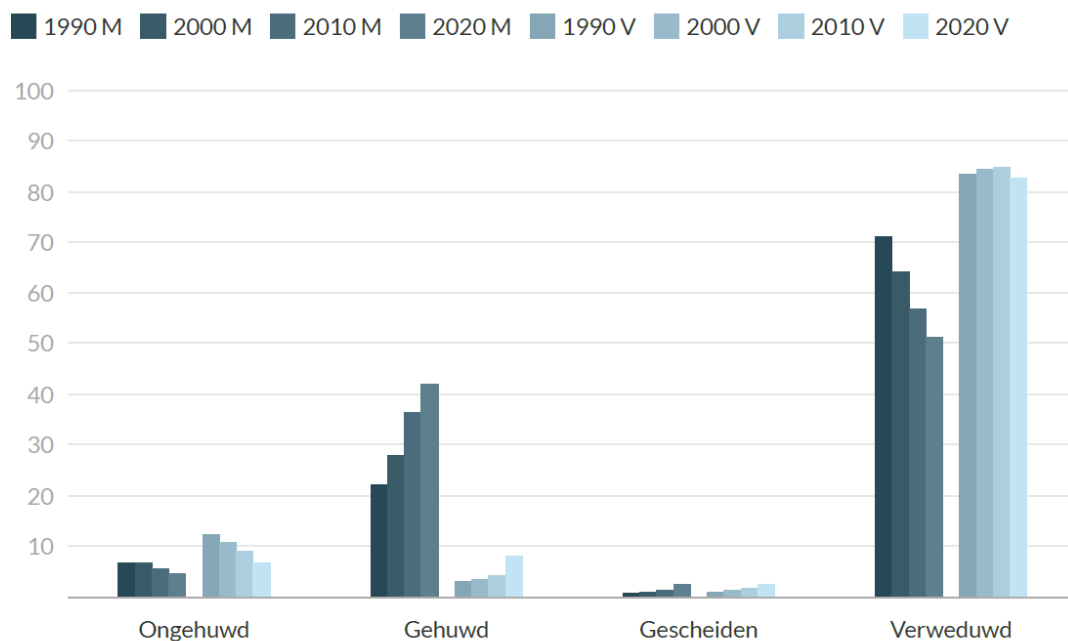
Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 3.G. Burgerlijke staat van 80- tot 89-jarigen per geslacht
 Vlaams Gewest, 1990, 2000, 2010, 2020, in %

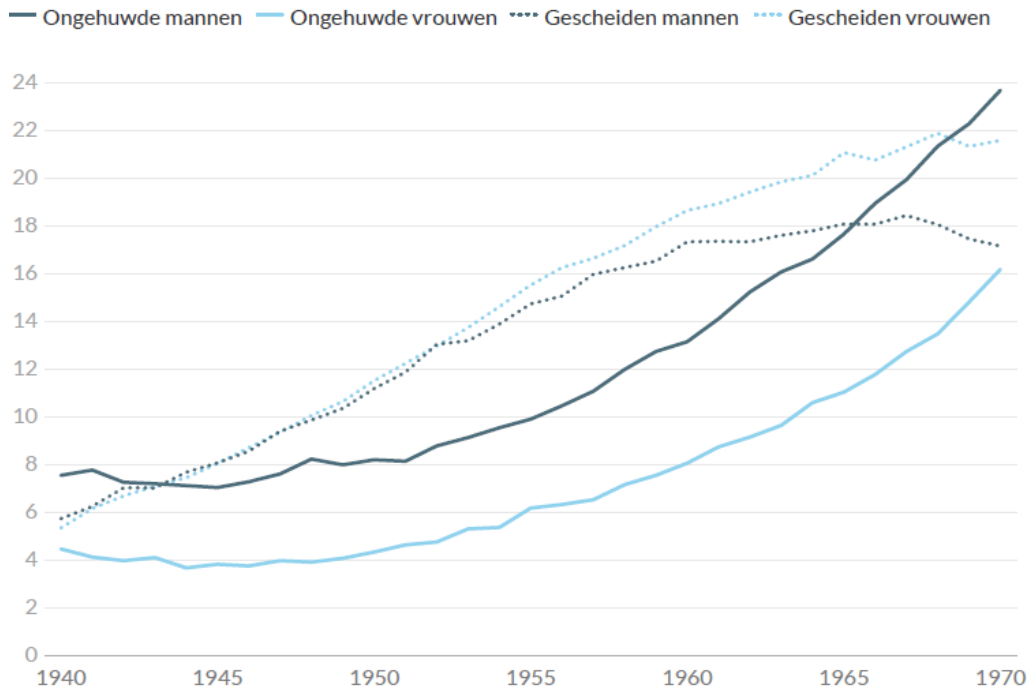
Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 3.H. Burgerlijke staat van 90-jarigen en ouder per geslacht
 Vlaams Gewest, 1990, 2000, 2010, 2020, in %

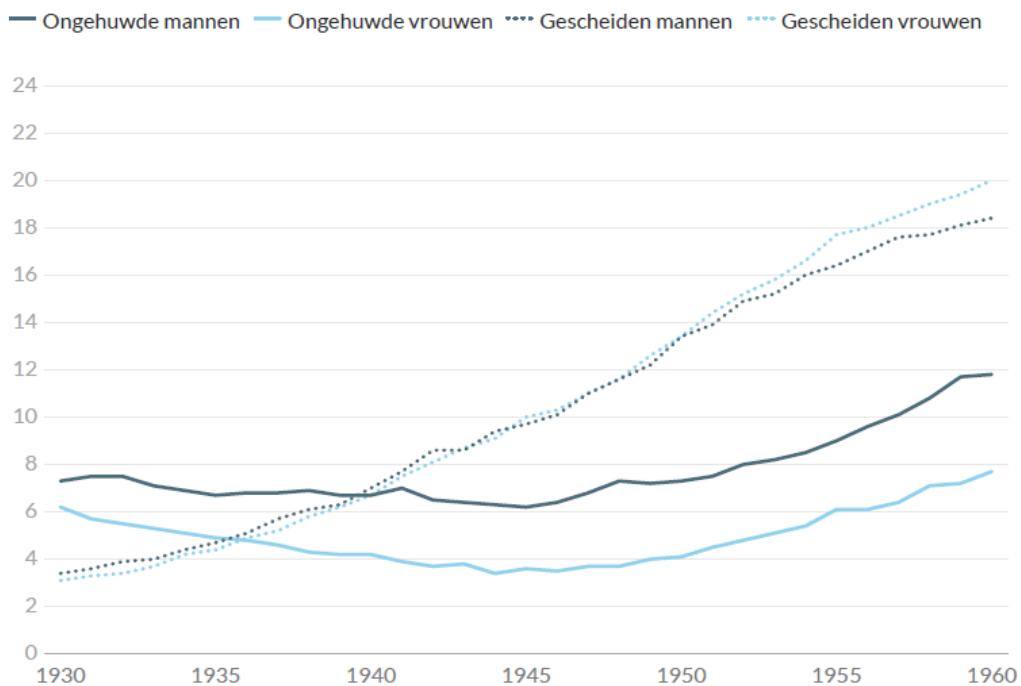
Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 3.I. Ongehuwd en gescheiden op leeftijd 50 per geslacht
 Vlaams Gewest, personen geboren in 1940-1970, in %

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

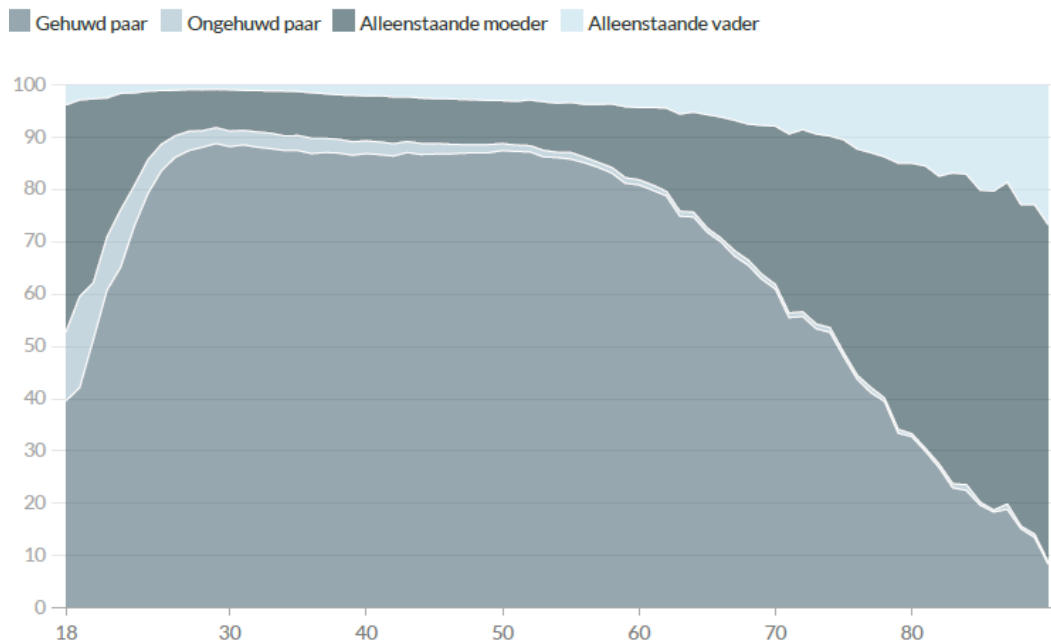
Figuur 3.J. Ongehuwd en gescheiden op leeftijd 60 per geslacht
 Vlaams Gewest, personen geboren in 1930-1960, in %

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Bijlage 4. Gezinnen

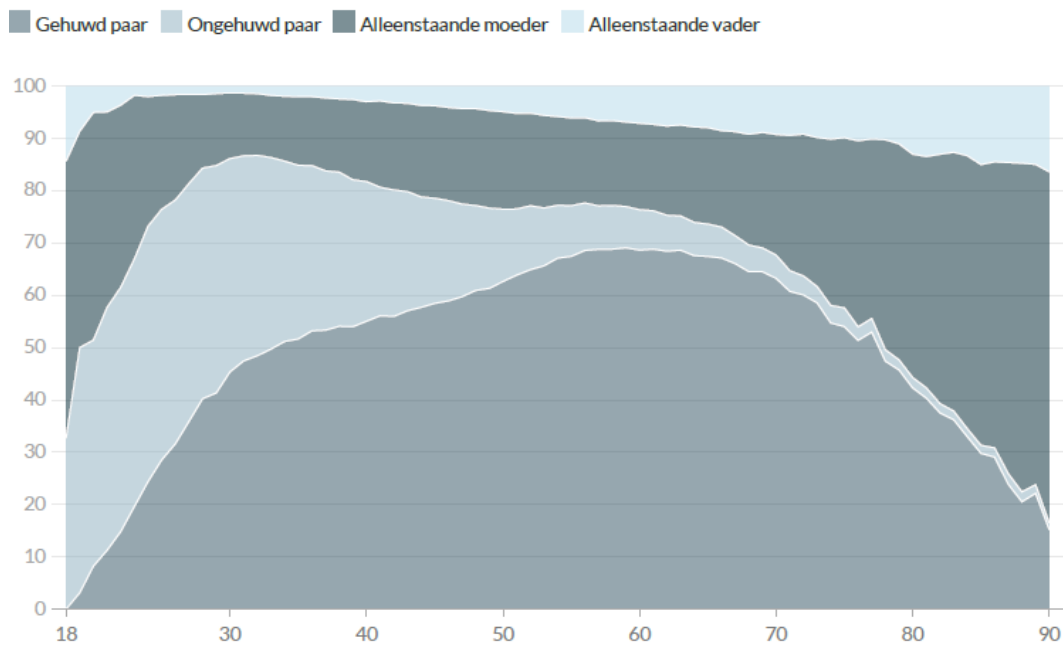
Figuur 4.A. Gezinnen per leeftijd*
Vlaams Gewest, 1990, in %

Noot: * van referentiepersoon van gezin

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Figuur 4.B. Gezinnen per leeftijd*
Vlaams Gewest, 2020, in %

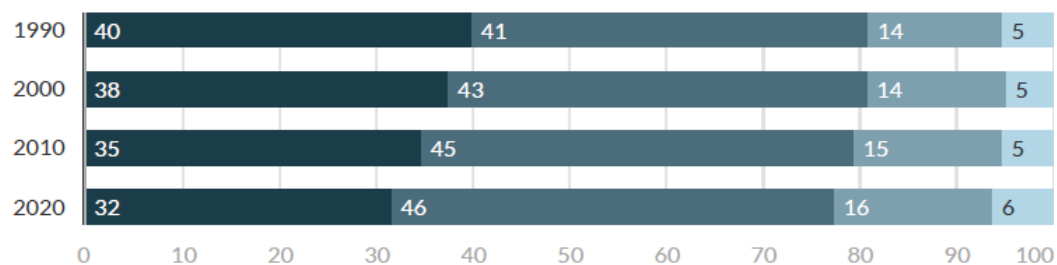
Noot: * van referentiepersoon van gezin

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

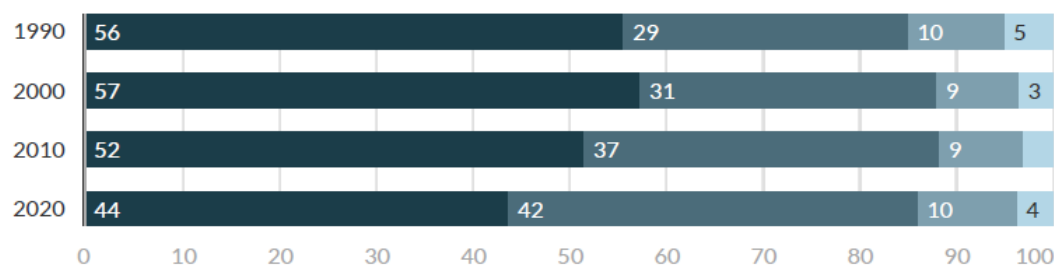
Figuur 4.C. Aantal inwonende kinderen in gezinnen* per gezinstype
 Vlaams Gewest, 1990, 2000, 2010, 2020, in %

1 kind 2 kinderen 3 kinderen 4 of meer kinderen

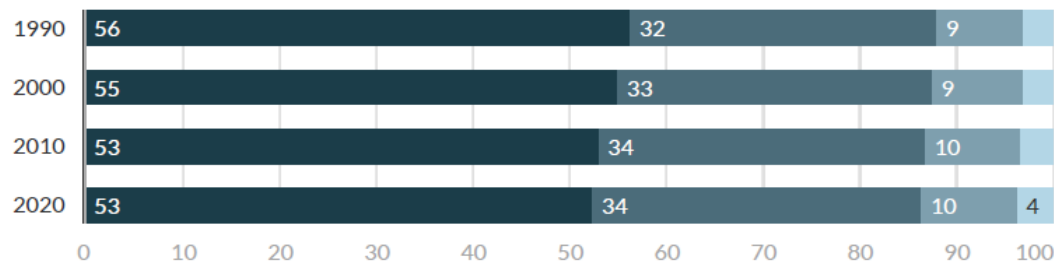
Gehuwd paar

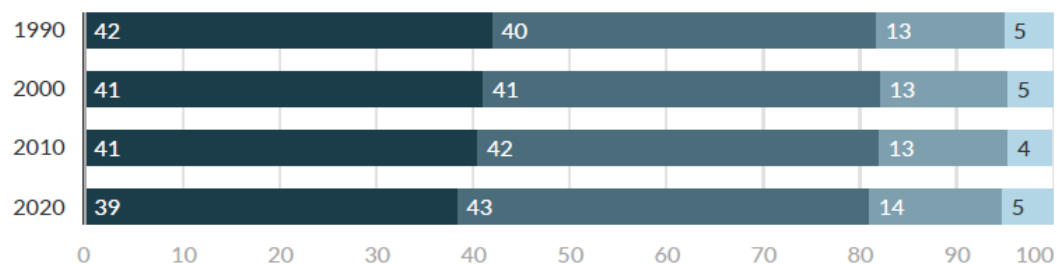
Ongehuwd paar

Eenoudergezin

Totaal gezinnen

Noot: * met referentiepersoon van gezin jonger dan 60 jaar.

Bron: Statbel, bewerking Statistiek Vlaanderen

Zie voor meer gedetailleerde gegevens ook: [Statistiek Vlaanderen: Private huishoudens](#)